

Infoscope

Krisztina KARDOS
Information Service for MPs
kriszta.kardos@parlament.hu

Infoscope

Concept

Chapters
9

Infobriefings, Infotableaus

35 + 19

Publicity

<https://www.parlament.hu/infokorkep>

Demography

Economy

Agriculture, environment

Health, social affairs

Culture, sport, education

Technology, energy

State, law, politics

Security, foreign policy

The EU in numbers

Research Services

Dr. Samu Nagy Dániel

X, Y, Z generációk

Másként viszonyulnak a világhálózhoz, az okostelefonhoz és a számítógéphez azok, akik már öntudatra ébredésük, kisgyermekkoruk kezdetétől találkoztak ezekkel az eszközökkel, mint azok, akik életében csak később, érettebb korukban jelentek meg mindezek. Míg az 1960-as és 1970-es években születettek gyermekkorában még csak vonalas telefon és hétfői adásúszóval üzemelő, kétszatos televízióadás volt, addig az ezredforduló utáni gyermekek már három-négy éves korukban tableten játszanak, YouTube-on néznek meséket, videókat, kezelik a billentyűzetet, és magától értetődően képesek egyszerre több tevékenységre koncentrálni, egyidőben több feladatot végezni – ez utóbbit nevezi a szakirodalom „multitasking”-nak.

Mindez alapvető különbségeket eredményez az egyes nemzedékek értékrendjében, beállítódásában. A generációs különbségeket feltérképező kutatások meg is erősítették a feltételezést, hogy mennyire más módon viszonyul többek között a tanuláshoz, a munka világához, a reklámokhoz, a vásárláshoz a digitális korba beleszületett nemzedék, mint az új technikai vívmányokkal csak felnőtt fejjel találkozó korosztályok.

A tudományos világban teljesen elterjedt, s már a közbeszédben is használják az egyes generációk megnevezésére az X, Y és Z betűket. Az X generáció kifejezés Robert Capa magyar származású fotósnak köszönhető, s – noha ő még egy idősebb korosztályra használta – ma az 1960-as évek közepétől az 1970-es évek végéig születetteket értjük alatta, azaz a mai negyveneseket-

ötveneseket. Az őket követő Y generáció tagjai az 1980-as évek elejétől az 1990-es évek közepéig születtek, ők a mai húszasok-harmasok nemzedéke, s az utánuk következnek a Z generáció, amelyek képviselői zömében még iskolások, ám ezekben az években jelennek meg komolyabb mértékben a munkaerőpiacon.

A KSH 2018. évi adatai szerint az X generációhoz tartozó 39–53 évesek mintegy 2,2 millióan vannak Magyarországon, a 24–38 éves Y generációsok száma 1,9 millió fő, míg a Z generáció tagjai – a 9–23 éveseket számítjuk ide – 1,5 millióan vannak.

Az X generáció

A generáció képviselőire használják a „digitális bevándorló” kifejezést is, mert születésükkor még nem létezett az online tér, annak lehetőségeivel csak fiatal felnőttként ismerkedhettek meg. Gyermekkorukat a televízió, majd a videójátékok kísérték, s a betárcsázós internet is felidézhető emlék még számukra. Megjelenésükkor magától értetődően használni kezdték az új infokommunikációs eszközöket, de ezek nem képesek a mindennapjaikban oly mértékben meghatározóvá válni. A kutatók megállapításai szerint ellenben a fiatalabb generációknál érezhetően könnyebben tudnak személyesen és telefonon kommunikálni, s szívesebben írnak kézzel is.

Az Y generáció

A közbeszédben milleniáloknak is hívott generáció tagjai ugyan szintén nem az online világba születtek, de az internet még gyermekkorukban megjelent, s azóta alapvető szerepet játszik a mindennapjaikban. A világhálóra kezdetül elsősorban információs forrásként tekintenek, ily módon otthon vannak az információkeresésben. Magától értetődően élnek azonban az újabb szolgáltatások – mint a közösségi médiumok – adata lehetőségekkel is: híreket, képeket, videókat oszthatnak meg, véleménynyilvánítanak az interneten keresztül. A közösségi médiumok ráadásul a korábbi nemzedékekhez képest összehasonlíthatatlanul kiterjedtebb kapcsolati háló építését és rendszeres ápolását is lehetővé teszik számukra. Sőt a csoporthoz tartozás érzését is a korábbinál sokkal szélesebb körben képesek nyújtani számukra a különféle, akár határokon is átnyúló virtuális közösségek.

A Nielsen nemzetközi piacutató cég felmérése szerint az Y generáció tagjai az Egyesült Államokban naponta akár 11 órát, tehát az ébrenléti idejük túlnyomó többségét is eltöltik különböző digitális eszközök használatával. A Vodafone Magyarországon és az NRC közös felmérése ugyanakkor azt az eredményt hozta, hogy a 16–37 éves korosztály 30 százaléka már egyenesen közösségimédia-függő, s naponta majdnem két órát tölt az online felületeken.

Mindezek mellett további sajátossága ennek a nemzedéknek a felnőtté, önállóvá válás későbbre tolódása, amelyet a szakirodalom Pán Péter-szindrómának nevez. Eszerint a fiatalok még 25–30 évesen is a szülőikkel laknak együtt, sok esetben még tanulnak, s a korábbi generációknál tapasztalható képest a munkaerőpiacon is később jelennek meg.

A Z generáció

Elődeikkel ellentétben ők már beleszülettek a digitális világba, ezért szokták a „digitális bennszülött” elnevezéssel is illetni ezt a korosztályt. Az Y generációval ellentétben nem elsősorban az információforrást látják a világhálóban, hanem a kétirányú kommunikációs eszközt, ennek folytán napi szinten élnek a tartalom-előállítás és -megosztás lehetőségeivel. A korosztály 44 százaléka már a híreket is elsősorban a közösségi oldalakon keresi.

Az UNICEF Magyar Bizottsága által 2014-ben nyilvánosságra hozott felmérés arra az eredményre jutott, hogy a 10–19 éves korosztály 96 százaléka rendelkezik mobiltelefonnal, 86 százalékuknak pedig profija is van közösségi oldalon. Természetes számukra, hogy a nap bármely percében elérhető legyenek, és másokat is el tudjanak érni bárhol a világon.

Szokás a világ első globális nemzedékének is nevezni őket, mivel azonos időben találkoznak ugyanazokkal a zenékkel, divatirányzatokkal, mozifilmekkel, sőt még bizonyos szavak, kifejezések jelek is világméretben terjednek el közöttük.

További adottságuk, hogy kevesebben vannak a korábbi generációknál, s ez új helyzetet teremt számukra a munkaerőpiacon, ahol egyébként első képviselőik már meg is jelentek. A behatóbb állások nagy választéka öntudatosabbá teszi a korosztály tagjait, másfelől

népesség, népmozgalom

az idősebb generációkhoz képest sokkal gyakrabban is váltanak munkahelyet. Csekélyebb létszámuk ugyanakkor azt is eredményezi, hogy a jövőben egy nyugdíjasra egyre kevesebb aktív korú munkavállaló fog jutni.

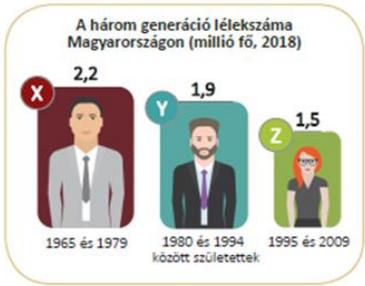
A reklámoknak, a marketingnek is alkalmazkodniuk kell a Z generáció sajátosságaihoz, hiszen 2020-ra már ők fogják a vásárlások 40 százalékát bonyolítani. A kutatások ráadásul arra a megállapításra jutottak, hogy a márkák reklámjainak legfeljebb nyolc másodpercük van arra, hogy felkeltsék a generáció tagjainak figyelmét.

A generációs elmélet kritikája

A generációkutató szakértők arra a veszélyre hívják fel a figyelmet, hogy az egyes generációkra vonatkozó megállapítások sokszor egyszerűsítőek, homogén egységként kezelik az azonos időintervallumban születetteket, s figyelmen kívül hagyják az eltérő földrajzi környezetből, családi háttérből adódó sokszínűségeket. A generációs sajátosságokat feltérképezni szándékozó kutatások ráadásul többnyire a legáltalánosabb, de inkább felsőfokú végzettséggel rendelkező fiatalokat vizsgálják, akik valamely idegen nyelven is jól beszélnek, és a digitális világban is magabiztosan boldogulnak.

Összegzés

Az Y generáció, s még inkább a Z generáció képviselői másképp viselkednek munkavállalóként és média-fogyasztóként is, mint az idősebb nemzedékek. A munkaadóknak tudomásul kell venniük, hogy a generációk tagjai arugalmasabb, kötetlenebb munkavégzési formákat részesítenek előnyben, és sokkal gyakrabban váltanak munkahelyet, ráadásul a növekvő munkaerőhiány közepette könnyebben is diktálják a feltételeket, mint az előtűnik járó korosztályok. A reklámszakembereknek pedig arra kell készüdniük, hogy a korábbinál hatékonyabban és kreatívabban kell megszólítani őket az online világban a fiatal fogyasztókat.

Elekházy Nóra

Az éghajlatváltozás forgatókönyvei

Az elmúlt 11 ezer évben a földi éghajlat viszonylagos állandósága révén a légkör is lényegében változatlan összetételű volt, ám az utolsó mindössze két évszázad alatt földtörténetileg is példátlan sebességű változás ment végbe az alkotóelemek tekintetében. Az üvegházhatású gázok közül a szén-dioxid koncentrációja 45 százalékkal, a metáné 157 százalékkal, a dinitrogén-oxidé 22 százalékkal nőtt, a 2016-ban mért értékekhez viszonyítva.

Svante August Arrhenius svéd kutató 1896-ban elsőként fogalmazta meg, hogy az emberi tevékenység hatására jelentősen növekedhet a légköri szén-dioxid mennyisége, melynek megduplázódása becslése szerint a Föld hőmérsékletének 5-6 °C-os melegedéséhez vezetne. Az elmúlt évtizedek mérései és a jövőre vonatkozó további becslések alapján egyre közelebb kerülünk ehhez a szén-dioxid-mennyiséghez.

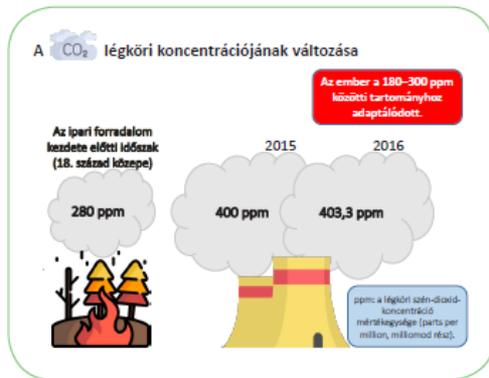
Az utóbbi két évtizedben az éghajlatváltozással foglalkozó legmeghatározóbb szervezet az 1988-ban – a WMO (World Meteorological Organization – Meteorológiai Világszervezet) és az ENSZ kezdeményezésére – létrejött IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change – Éghajlatváltozási Kormányközi Testület) lett,

melyek működését, tudományban betöltött szerepét kiemelt figyelem kíséri. Az IPCC 2018 októberében kiadott speciális külön jelentése a 1,5°C-os globális felmelegedés hatásait vizsgálja. A jelentés szerint az ipari forradalom kezdete óta megközelítőleg 1°C-al nőtt a globális átlaghőmérséklet (legvalószínűbb értéke 0,8°C és 1,2°C közötti) az emberi tevékenység hatására. Ez azt jelenti, hogy ha a globális átlaghőmérséklet továbbra is ebben az ütemben növekszik, akkor 2030-2052 között érjük el a 1,5°C-os globális felmelegedést. Ahhoz, hogy a globális felmelegedést 1,5°C alatt tartsuk az antropogén széndioxid kibocsátás mennyiségét 45 százalékkal kellene csökkenteni a 2010-es szinthez képest 2030-ig.

A jövőbeni éghajlatváltozási folyamatok

A globális éghajlati rendszer leírására elsődlegesen a globális éghajlati modellek alkalmasak, melyek a légkör általános cirkulációját és annak természetes és antropogén változásait ismertetik. A modellfuttatások eredményeinek együttes elemzése lehetővé teszi a becslések bizonytalanságának számszerűsítését.

Több modellszimuláció felhasználásával például meghatározható a 1°C-os globális felmelegedéshez tartozó hőmérsékleti és csapadékbeli változás területi eloszlása. Ezek alapján megállapítható, hogy az északi félgömb melegebbé válik, hiszen az Északi-sarkvidék várható melegebbé megaladhatja a 2 °C-ot vagyis a globális átlag kétszeresét. A melegebbé válik a déli félgömb is, hiszen az Északi-sarkvidék várható melegebbé megaladhatja a 2 °C-ot vagyis a globális átlag kétszeresét. A melegebbé válik a déli félgömb is, hiszen az Északi-sarkvidék várható melegebbé megaladhatja a 2 °C-ot vagyis a globális átlag kétszeresét. A melegebbé válik a déli félgömb is, hiszen az Északi-sarkvidék várható melegebbé megaladhatja a 2 °C-ot vagyis a globális átlag kétszeresét.

fenntartható fejlődés, mezőgazdaság

várható, a csapadékmennyiség jelentős csökkenésére pedig a Földközi-tenger térségében, valamint a szubtrópusi óceáni medencék keleti részén lehet számítani.

Az emberi eredetű üvegházhatású gázkibocsátást alapvetően a népességszám, a gazdasági tevékenység, az életvitel, az energiafelhasználás, a földhasználat módja, a technológia, illetve a klímapolitika határozza meg. Ezen tényezők alapján becslések készíthetők az úgynevezett Koncentrációváltozás Reprezentatív Pályái (Representative Concentration Pathways, RCP) segítségével, amelyek négy lehetséges utat vázolnak arra vonatkozóan, hogyan alakul majd a 21. században az üvegházhatású gázok kibocsátása és a légköri koncentráció, valamint a légszennyező anyagok kibocsátása és a földhasználat. Ezek a jövőre irányuló feltételes becslések, jövőképek, amelyeket forgatókönyveknek vagy szcenárióknak is nevezhetünk.

Az RCP-forgatókönyveknek négy alapvető változata van attól függően, hogy a sugárzási kényszer (egy gáz adott koncentrációjú légköri jelenlétének megemlékedése mellett mennyivel változik a felszínközeli légréteg energiaháztartása; ismeretből megbecsülhető az általa okozott felszíni hőmérséklet-változás nagysága) és az annak megfelelő kibocsátási értékek milyen menetet követnek az évszázad végéig.

Eszerint:

- az RCP8.5 egy intenzíven növekvő üvegházgáz-kibocsátást feltételező forgatókönyv;
- az RCP4.5 és az RCP6.0 egy-egy stabilizációs szcenárió, amelyekben a kibocsátás 2100 után nem sokkal az adott szinten stabilizálódik;
- az RCP2.6 pedig egy intenzív mitigációs (az éghajlatváltozás kockázatait csökkentő) forgatókönyv, melyben egy korai koncentrációcsúcs elérése után kibocsátáscsökkentés következnek be.

A Kárpát-medence várható éghajlatváltozása

Az Országos Meteorológiai Szolgálatnál a Kárpát-medence térségére két regionális éghajlati modell (ALADIN, REMO) segítségével készítenek szimulációkat. Ezek az éghajlati szimulációk az emberi tevékenység hatásának becslése és a fizikai folyamatok leírása alapján készülnek. A klímapmodellek eredményei alapján a Kárpát-medencében a 21. században minden évszázadban folytatódik az átlaghőmérséklet emelkedése, de továbbra is lehetnek az átlagosnál hűvösebb évek és évszakok. A legnagyobb változások nyárra várhatók: 2021-2050-re 1,4-2,6 °C-os, míg az évszázad utolsó évtizedeiben 4,1-4,9 °C-os hőmérséklet-emelkedésre számíthatunk az 1961-1990-es átlagértékekhez képest. Az éves csapadékösszeg tekintetében feltehetően nem történik jelentős változás a 21. században, de a jelenlegi megszokott évszakos el-

oszlás átalakulhat: nyáron inkább a csapadék csökkenése, télen pedig a növekedése várható.

Az éghajlatváltozás való felkészülés hosszú távú tervezési eszköze a második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia, amely 2030-ig, illetve 2050-ig határozza meg a cselekvési irányokat. A helyi, térségi és országos szintű tervezést egy döntéshozatali rendszer, a Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer (NATÉR) segíti, amely információt biztosít az ország éghajlati állapotáról, az éghajlatváltozás és egyéb hosszú távú természeti erőforrás-gazdálkodással kapcsolatos stratégiai kockázatok hatásairól, valamint az ezekhez való alkalmazkodási lehetőségekről.

Éghajlatvédelmi törekvések

A 2018 decemberében megrendezett katowicei klímaszcén (az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményének 24. éves ülése) résztvevő közel 200 ENSZ-tagállami képviselői ellenszavazat nélkül fogadták el a 2015-ös Párizsi Megállapodás végrehajtásának szabálykönyvét. A Párizsi Megállapodás egy globális éghajlatváltozási megállapodás, amely 2015. december 12-én jött létre Párizsban. A megállapodás 2020 után lép majd életbe, és részét képezi egy a globális felmelegedés mértékének „jóval 2°C alatt” tartását szolgáló cselekvési terv is.

Földünk felszíni hőmérsékletének változása a tudomány számára már egyértelmű. Melegsik. Szinte minden mérőállomás évtizedes átlagokban növekedést mutat. Nagy kérdés, hogy vajon a hatalmas és komplex Föld-légkör rendszer szolgál-e majd további kellemetlen meglepetésekkel az emberiség számára a közeljövőben.

Refugees in the EU and in Hungary

Menekültek az EU-ban és Magyarországon

B. Müller Tamás

581 000

új menedékkérelmet nyújtottak be 2018-ban az Európai Unió tagállamaiban. Ez a szám a megelőző évhez viszonyítva

10%-os

a 2016-os évhez képest pedig

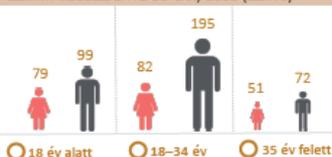
50%-os

mérséklődést jelent.

ELŐSZÖR BENYÚJTOTT ÉS ELSŐ FOKON POZITÍVAN ELBÍRÁLT MENEDÉKKÉRELMÉNYEK SZÁMA AZ EURÓPAI UNIÓBAN

ELSŐ ALKALOMMAL KÉRELMEZŐK NEM ÉS KORCSOPORT SZERINTI MEGOSZLÁSA AZ EU-BAN, 2018 (EZER FŐ)

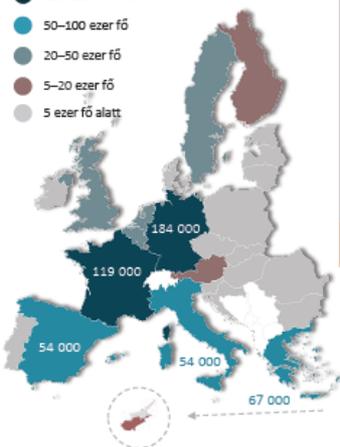

KÍSÉRŐ NÉLKÜLI KISKORÚ MENEKÜLTÉK MENEDÉKKÉRELMÉNYEINEK SZÁMA AZ EU-BAN, 2018

MENEDÉKKÉRŐK MEGOSZLÁSA AZ EU-BAN ÉS SZÁMUK A TOP 5 CÉLORSZÁGBAN, 2018

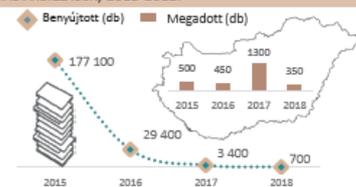
- 100 ezer fő felett
- 50-100 ezer fő
- 20-50 ezer fő
- 5-20 ezer fő
- 5 ezer fő alatt

MENEDÉKKÉRŐK MEGOSZLÁSA AZ EU-BAN SZÁRMÁZÁSI ORSZÁGOK SZERINT, 2018 (TOP 6)

BENYÚJTOTT ÉS MEGADOTT MENEDÉKKÉRELMÉNYEK STÁTUSZOK MAGYARORSZÁGON, 2015-2018.

Források

Többsebességű Európa

Étető Andrea - Szijártó Norbert (2018): *Változó Európa a változó világban*. MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Világgazdasági Intézet.
EU Coalition explorer (2017).
Fehér Könyv Európa jövőjéről (2017).
Jean-Claude Juncker elnök (2017): *Az Unió helyzete*.
Joint Statement of the Heads of Governments of the V4 Countries "Strong Europe - Union of Action and Trust" Input to Rome Declaration (2017).
Pozsonyi nyilatkozat és ütemterv (2016).
Standard Eurobarometer 88 (2017).
V4 Statement on the Future of Europe (2018).

A schengeni térség kihívásai

European Parliament's Policy Department for Citizen's Rights and Constitutional Affairs (2016): *Internal border controls in the Schengen area: is Schengen crisis-proof? Study for the EP LIBE committee*.
European Commission (2016): *Back to Schengen: A Roadmap. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council*, COM (2016) 120, 2016. március 4.
Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/399 rendelete (2016. március 9.) A személyek határátépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határellenőrzési kódex).
Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az (EU) 2016/399 rendeletnek a belső határokon történő határellenőrzés ideiglenes visszaállítására alkalmazandó szabályok tekintetében történő módosításáról (javaslat), 2017. szeptember 27.
Európai Bizottság közleménye: *Az Unió helyzete: a schengeni vívmányok megerősítése a biztonság fokozása és Európa szabadságainak védelme érdekében*, Brüsszel, 2017. szeptember 27.
European Commission (2019): *Notifications of the Temporary Reintroduction of Border Control*.
FRONTEX (2019): *Risk analysis for 2019*.

Kiberfenyegetések és kibervédelem

B. Müller Tamás (2016): *Kiberfenyegetések és kibervédelem*. *Infogygyzet* 2016/44.
Európai Bizottság (2017): *Az Unió helyzete 2017-ben: A Bizottság fokozza az informatikai támadásokkal szembeni fellépést* (tájékoztató).
Kaspersky Lab (2017): *Kaspersky Security Bulletin. Overall statistics for 2017*.
Symantec (2018): *Internet Security Threat Report, 23*.
McAfee (2018): *Mobile Threat Report*.
McAfee (2018): *Threat Report, Q1, 2018*.
McAfee (2018): *The Future of IoT: What to Expect From Our Devices This Year*.

Menekültek az Európai Unióban és Magyarországon

European Asylum Support Office: *EU+ Asylum Trends 2018, overview*.
Eurostat (2019): *Asylum and managed migration: Asylum and Dublin statistics*.
Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (2018): *Statistikák, 2018. évi kiadványfüzet*.

Statistics of EU Member States

e.g. State expenditure/ Digital development

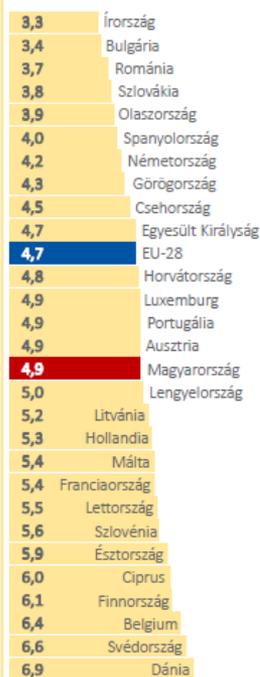
Állami kiadások

Holle Alexandra

Egészségügyre fordított állami kiadások, 2016 (a GDP százalékában)

Oktatásra fordított állami kiadások, 2016 (a GDP százalékában)

Rekreációs, kulturális és vallási célú állami kiadások, 2016 (a GDP százalékában)

EU-28

HU

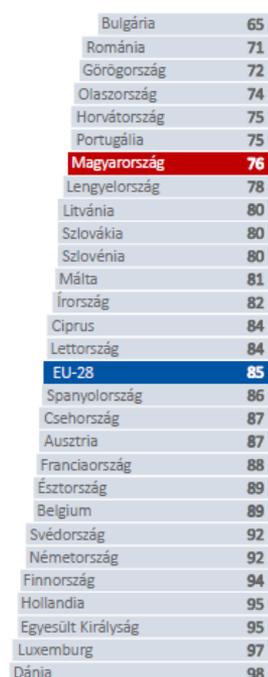

- Kultúra
- Rekreáció és sport
- Műsorsózás és kiadói szolgáltatás
- Vallásügyek és egyéb közösségi szolgáltatások
- Egyéb

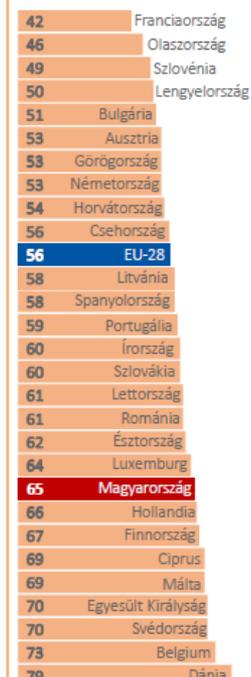
Digitális fejlettség

Simsa Tünde

Internethasználó magánszemélyek aránya, 2018 (%)*

Internethasználók (16–74 év) közösségi média használata, 2018 (%)**

Digitális Európa, 2020: várható online árbevétel szektoronként (milliárd euró)

* Megelőző három hónapban.

**Megelőző három hónapban, magáncéira.

Titles 1.

- X, Y, Z Generations
- Changing Families
- Migrations, Working in Abroad
- Population
- Nationalities in Hungary

- Home Birth
- Transplantation
- Social Alternatives of Residential Institutions
- New Psychoactive Substances
- Ageing Society, Pension

- The Four Industrial Revolution
- Big Data
- Sharing Economy
- Automation
- New Professions, New Skills on the Labour Market
- Income Inequality

- Scenarios of the Climate Change
- Circular Economy
- Food Waste
- Endocrine Disruptors
- Sustainable Tourism
- Precision Farming
- Land cover

- Education in the 21st Century
- Performance of Higher Education
- E-sport
- The European Year of Cultural Heritage 2018
- Publicity 2.0
- Popular Search Words and Phrases in the Internet

Titles 2.

- Smart Cities
- Self-driving Cars
- Drones
- Gas pipelines
- Renewable Energy

- Multi-speed Europe
- Schengens Challenges
- Cyber Threats and Cyber Defence
- Refugees in Europe and in Hungary

- Plain Language of Law and Administration
- E-administration
- E-voting
- Minimum Age of Criminal Responsibility
- Women in Politics

- Member States of the European Union
- Size and Population
- Vital Events
- Economic Indicators
- Labour market
- Standard of living
- State expenditures
- Digital development
- Public Opinion on the EU

